

תוספת זמן או הקראה בע"פ? המדריך המלא ללקייות למידה
הרפורמה בהקלות ללקייות הלמידה הובילה לבלבול רב בקרב הורים - ומורים.
באילו מקרים יכולה ועדה בית ספרית לאשר הקלות, ובכך לחסוך לכם אלפי שקלים,
מי התלמידים שיפגעו מהשינוי וכיצד תוכלו להקל עליהם גם בבית?
מאת ד"ר ארז מילר

האינפליציה באבחונים לאיתור לקייות למידה, ועימם הבקשות הרבות להתאמות במבחנים בקרב תלמידים מכל רחבי הארץ, הובילו את משרד החינוך לערוך חשיבה מחודשת וליצור רפורמה בנושא ממש לאחרונה, בסוף שנת 2014. בעקבות הרפורמה תלמידים עם לקייות למידה יוכלו לקבל הקלות מסויימות מבלי לעבור אבחון ולשלם אלפי שקלים בעדו, זאת באמצעות ועדה בית ספרית שתוקם לצורך הטיפול בנושא ותוכל לקבוע אם תלמיד זכאי לקבל זמן נוסף בבחינות או להיבחן באמצעות מחשב וכן היא תוכל לקבוע התאמות נוספות, כדוגמת הקראה, הכתבה לבוחן ניטרלי, בחינות מותאמות (הכוללות פחות יחידות למידה), בחינה בעל פה ועוד. על פי שיקול דעת הועדה, חלק מהתלמידים יופנו כבר בשלב זה לאבחון מקצועי.

שינוי נוסף ללומדים בכיתות י', שאמור להגביל את מספר מקבלי ההתאמות בהיבחנות, מתייחס להקראה והכתבה. לפי המתווה החדש, לבית הספר מותר לאשר ל-10% מהתלמידים התאמה זו על פי אבחונים, אך כאשר יותר מ-10% מהתלמידים מבקשים התאמה זו על סמך אבחון, על בית הספר להעביר את החלטה לוועדה חיצונית עם חוות דעתו, מה שאומר שתלמידים שלא נכללו ב-10% האחוזים, יידרשו לבירוקרטיה שונה בעל כורחם.

משמעות הרפורמה כעיקרה הינה חיובית: חלק מהתלמידים (תלוי בלקות) יוכלו לקבל התאמות ללא צורך באבחון והוצאה כספית גדולה. אך אליה וקוץ בה: תלמיד שלא "הספיק" להיכלל במסכת 10% בשכבה - יצטרך לקבל אישור מיוחד מהוועדה המחוזית.

יום פתוח יום ב' 12.1.15, בשעה 9:30
אחרתי להצליח - אחרתי ארוט!
תיכון מרום ללקייות למידה בכפר הירוק
03-6495744
✓ יחס אישי ✓ מקצועיות ✓ העצמה אישית ✓ הכנה לבגרות ✓ אינטרני- בפקוח משרד החינוך

מהן לקייות הלמידה הנפוצות?

חשוב להבין שלקייות הלמידה הן עולם שלם ומורכב. הן מתחלקות לסוגים שונים, משתנות ומשפיעות בצורה אחרת על כל תלמיד.

בתוך כל לקות ישנם סוגים שונים. הלקייות הנפוצות ביותר מתחלקות ללקייות הפרעות קשב וריכוז ולקייות למידה בקריאה/כתביה/במתמטיקה או בשפה:

• בעיות קשב וריכוז

נפוצות בכל שכבות הגיל ויכולות לבוא לידי ביטוי על ידי קשיי קשב, קשיי ריכוז, היפראקטיביות ואימפולסיביות. במקרים כאלה ניתן לחלק מטלות מורכבות לפשוטות יותר, לתת תוספת זמן להתארגנות ולהגשת מטלות, לסייע בתכנון ובהתארגנות בעת ביצוע מטלות ועוד.

• לקייות בשפה

אם יש לילד לקות בשפה (הבנת או הבעת שפה) אז במקרים רבים יהיה לו קושי במקצועות לשון או הבעה וכן ברכישת שפה זרה. אחת ההתאמות שמקבלים במקרה זה היא האפשרות להמרת לימודי השפה השנייה ללימודי תרבות האיסלאם, למשל. אופציות נוספות הן פישוט פתגמים, פישוט השפה, צמצום או חלוקת הוראות מורכבות למספר חלקים. במקרים של קשיים בהבהרת השפה ניתן לתווך לתלמיד ולאפשר לו הבעה בדרך חלופית, כגון ציור, בניית מודל או פוסטר ועוד.

• לקויות בכתיבה

מתבטאות בדרך כלל בבעיות בכתיב או בהבעה בכתב (רמת שפה, שגיאה במבנה המשפט, ניסוח וכו') או בעיה במבנה הטיעון והכתיבה. ניתן לאפשר שימוש במחשב נייד, צילום של החומר על הלוח, לקיחת סיכומים, הקלטה של המורה, שימוש ב'עט חכם', התעלמות משגיאות כתיב, כרטיסי ניווט בכתיבה שנועדו להזכיר איך לכתוב משפט או פיסקה, שאלון אמריקני שדף התשובות בו הוגדל כך שיש בו רווחים ברורים לסימון התשובות הנכונות ועוד.

• לקות במתמטיקה

הכוונה היא ללקות אמיתית, הבאה לידי ביטוי בקושי ברכישה ובשימוש בידע ובמימוניות חשבוניות, ולא למקרים כדוגמת חרדה מחשבון. הלקות מתבטאת בדרך כלל בקושי בהבנת העקרונות, קושי באוטומציה של פעולות חשבוניות ועוד. במקרים כאלה ניתן לתת תוספת זמן, הקראה של שאלות ובעיות מילוליות, שימוש במחשבון ועוד.

• לקויות בקריאה

כשיש קושי בקריאה ניתן לערוך בחינה בעל פה, הקראה, הפשטה של הטקסט, למידה מתוך סרטים ותמונות, תוספת זמן, ניתן להדפיס את המבחן או המטלה על גבי דף גדול יותר כדוגמת A3, פישוט של טקסטים, הדגשה של השאלות ועוד.

למה חשוב לתת לתלמיד לקוי הלמידה הקלות?

כאשר תלמיד עם לקות למידה מסויימת יקבל את ההתאמות המתאימות לו, ביטחונו העצמי באשר ללימודים ולבחינות יעלה. אך אף על פי כן, על הצוות החינוכי ועל המאבחים לוודא שהלקות של התלמיד היא אכן לקות ולא תוצר לוואי של הוראה לא תקינה או החלפת כמה מורים מקצועיים במהלך השנה ובכלל, שהילד מגיע ללימודים באופן סדיר ולא החסיר הרבה חומר, כמובן בהשוואה לבני כיתתו, ושיש לו הרגלי למידה ועבודה תקינים.

מה עושים במקרה שהתלמיד לא קיבל הקלה, בשל התקנות החדשות?

לכל סיטואציה יש פתרון. לתלמידים שלא יקבלו התאמות, אני ממליץ להורים לבדוק אפשרות להגיש ערעור מול בית הספר ובנוסף לשוחח עם המורים על מנת שהילד יקבל בינתיים התאמות בהוראה ביום-יום במהלך השיעורים וגם בבחינות פנימיות בבית הספר. ההקלות יכולות להיות, למשל:

• **התאמת השיעור:** ניתן להציג מבנה קצר של השיעור בנקודות בתחילת השיעור. בנוסף ניתן לעשות שימוש במצגות עם דוגמאות ומארגנים חזותיים (למשל, טבלה, 'שמש מושגים' וכו').

• **למידה עם עזרים:** ניתן לאפשר לתלמידים להאזין לטקסט מוקרא או מוקלט (במיוחד אם הטקסט פורמט דיגיטלי, ובאמצעות שימוש בתוכנה הקוראת את הטקסט). בנוסף אפשר להציע לתלמיד להקליט את השיעור במקום לרשום סיכום. אופציה נוספת היא להציע לתלמיד ללמוד מספרים מוקלטים, סרטים וכו', במקום באמצעות קריאה, או לחילופין, ניתן לסייע לתלמיד באמצעות הקראה של הוראות.

• **סביבת השיעור:** הקפדה על תאורה טובה בכיתה, אטימה טובה של הדלת ואקוסטיקה טובה בכיתה, יביאו לסביבת למידה מיטבית עבור תלמידים עם לקויות למידה.

• **עבודות ומטלות:** על מנת לסייע לתלמידים ללמוד ביעילות, המורים יכולים לתת זמן נוסף להגשת עבודות, להעניק סיוע לתלמידים בהתארגנות לביצוע עבודות בית, עבודות ומטלות (למשל באמצעות שימוש בתוכנה וביישומון (Evernote) אופציה נוספת היא לאפשר כתיבת מטלות קצרות יותר ולאפשר ביצוע מטלות מגוונות ולא רק כתובות (למשל, הכנת מודל במדעים או בגיאוגרפיה, הכנת סרטון ועוד).

גם להורים תפקיד חשוב ויש להפעיל התערבות גם בבית, בין אם הילד מקבל ההתאמות ובין אם לאו:

• **ההתאמות לא פותרות מלמידה:** הילד צריך לרכוש כישורים כדי להתמודד בעזרת ההתאמות על מנת להביא יכולותיו לידי ביטוי. ההתאמות לא יעזרו לילד שלא למד, שלא ישן טוב או שלא עובד לקראת הבחינה.

• **סגרו על זכויות ילדיכם:** חשוב שתהיה מעורבות שלכם והקפדה על כך שההתאמות השונות שניתנו לו על ידי איש מקצוע אכן

מיושמות בעזרת יועצת בית הספר והצוות החינוכי כולו. ניתן אף להגיע פיזית לבית הספר או לחילופין לוודא עם הילדים האם הצוות החינוכי מסייע להם, האם סביבת השיעור אכן אולטימטיבית ומאפשרת למידה יעילה עבור הילדים וכו'.

- **עזרו לילדיכם להתארגן לקראת מטלות מורכבות:** כאלו שיש לבצען לאורך זמן, באמצעות חלוקת המטלה למרכיבים קטנים יותר. סייעו לו להיות עצמאי ואחראי יותר לגבי מטלותיו (שוב באמצעות תוכנות כגון Evernote ואחרות).
- **היו מוכנים להציע פתרונות לצוות החינוכי בנוגע לילדיכם:** תוך שיתוף פעולה עם המתבגר והצוות החינוכי.
- **סייעו למתבגר ליצור סביבת למידה יעילה בתקופת בחינות ובכלל:** עם פחות הסחות דעת, ובמידת הצורך עזרה פרטנית או קבוצתית ממורה מקצועי מומחה.
- **דעו מתי ועל מה לוותר:** עומס רב מדי, צורך לפנות זמן גם לחברים, וצורך בהפוגה לאחר יום לימודי ארוך - דורשים וויתורים, גם מצדכם.



יום פתוח יום ב' 12.1.15, בשעה 9:30

בחרתי להצליח – בחרתי ארוט!

תיכון מרום ללקויי למידה בכפר הירוק

03-6495744

יחס אישי
 מקצועיות
 העצמה אישית
 הכנה לבגרות
 אינטרני- בפקוח משרד החינוך